

**Rotterdamse
Academie
van
Bouwkunst**

Atelier 2.3: Thinking of the Making

Thema: Materiaal
Object: Moskee

Studiejaar: 2009-2010 / 2de semester

Vrijdag: 13u45-18u45

Bijeenkomsten: 12 en 19 februari
5, 12, 19 en 26 maart
9, 16 en 23 april
21 en 28 mei
4, 11 en 18 juni

Afronding: week 51/2009

Studielast: 9 ECTS (252 uur, waarvan 70 tijdens de bijeenkomsten op vrijdag)

A/S punten: 9A/0S

Complexiteit: Middel

Bijzonderheden: -

Docenten: Serge Schoemaker (Serge Schoemaker Architects)

Inhoud

Sinds de jaren negentig staat de Nederlandse architectuur bekend om haar pragmatische, conceptuele ontwerpmethodiek. Tijdens de ontwikkeling van deze architectuurstroming is de programmatische diversiteit en ruimtelijke virtuositeit steeds belangrijker geworden en de ambachtelijke kant van de architectuur op de achtergrond komen te staan. In dit ontwerpatelier wordt juist hier aandacht aan besteed: de kunst van het bouwen. Geïnspireerd door o.a. de Zwitserse architectuur wordt een voor Nederlandse architectuuropleidingen atypische ontwerpmethodiek gehanteerd: constructie, materialisatie en detaillering worden vanaf het begin in het ontwerpproces geïntegreerd. De zintuiglijke waarneming van het gebouw staat hierbij centraal. Het atelier richt zich op het vermogen van de architect om een ontwerp te ontwikkelen waarin de conceptuele intenties, het ruimtelijk ontwerp en de technische uitvoering een coherente synthese vormen. Poëtische architectuur met een existentieel karakter. Aan de materiaalkeuze, de eerlijkheid van de constructie en de esthetiek van de detaillering wordt bijzonder aandacht besteed. Om te zorgen dat de eigenschappen en mogelijkheden van de materialen grondig worden onderzocht, en optimaal benut, is vereist dat het gebouw wordt ontworpen in één materiaal. Excursies naar enkele uitzonderlijke projecten en diverse producenten van bouwmaterialen dragen bij aan het ontwikkelen van kennis van de bouwindustrie. De begeleiding van dit atelier bestaat uit een architect, in samenwerking met een bouwkundige.

Opgave

De opgave bestaat uit het ontwerpen van een karaktervolle moskee in een stedelijke context. Tussen bestaande gebouwen uit verschillende tijdspannen moet op een relatief kleine kavel een moderne moskee worden gerealiseerd. De moskee zal zich op een respectvolle, geraffineerde manier moeten voegen naar de bestaande omgeving. Tijdens het ontwerpproces zal veel nadruk worden gelegd op het architectonisch karakter van de moskee. De uitdaging van de opgave ligt met name in het ontwikkelen van een unieke sfeer door middel van materiaaleigenschappen, variaties in materiaalverwerking en detaillering. Het programma bestaat uit twee gebedsruimten, ontmoetingsruimten, een multifunctionele zaal met bar en keuken en nevenruimten.

Planning en inhoud per week

12 februari Introductielesing

Introductie door studenten d.m.v. voorbereide PowerPoint-presentatie

(1-2 projecten uit eigen portfolio, ca. 5 min)

groepsopdracht

- maquette omgeving, schaal 1:200
- digitale plattegrond, schaal 1:200 (zwart/wit)

Individuele opdracht

- handschetsen eerste ontwerpideeën
- volumestudies (schaal 1:200), te plaatsen in de groepsmaquette

19 februari Bespreking groepsopdrachten en eerste ontwerpideeën

Individuele opdracht

- schetsen ontwerpideeën, aanzichten, plattegronden en doorsneden, schaal 1:200
- maquettestudie van ontwerpideeën, schaal 1:200

5 maart Ontwerpbespreking

12 maart **1e tussenpresentatie**

- 1 A1-paneel ter presentatie van architectonisch concept: situatie, plattegronden, doorsneden en aanzichten (schaal 1:200)
- maquettes (schaal 1:200)

19 maart **Excursie 'moskeeën in Nederland'**

Individuele opdracht

- voorstel materialisatie

26 maart Ontwerpbespreking

9 april Ontwerpbespreking

16 april **2e tussenpresentatie**
met twee visiting critics

- 1 A1-paneel ter presentatie van het architectonisch ontwerp: situatie (schaal 1:200), plattegronden, doorsneden en aanzichten (schaal 1:100)
- 1 A1-paneel ter presentatie van het materialisatie-concept, aanzicht, horizontale en verticale doorsnede (schaal 1:20)
- maquettes situatie (schaal 1:500), ontwerp (schaal 1:100), gevelfragment (schaal 1:20)

23 april **Excursie 'spirituele architectuur'**

21 mei Ontwerpbespreking + Bouwtechnische begeleiding

Individuele opdracht

- uitwerking belangrijkste details (schaal 1:5)

28 mei Ontwerpbespreking + Bouwtechnische begeleiding

4 juni **Excursie 'productie van bouw materiaal'**

11 juni Ontwerpbespreking + Bouwtechnische begeleiding

18 juni Ontwerpbespreking + Bouwtechnische begeleiding

week 25 **Eindpresentatie**

Datum eindpresentatie wordt door de staf gepland

Beoordelingscriteria

Het project wordt aan de hand van de eindkwalificaties en de leerdoelen beoordeeld.

Leerdoelen

Na afloop kan of heeft de student:

- vaardigheid in het ontwikkelen van een architectonisch concept en het coherent uitwerken van de constructie en materialisatie;
- vaardigheid onderzoek te doen naar materiaaleigenschappen en verwerkingsmethoden;
- vaardigheid in het overleggen met ingenieurs en ander experts en die opgedane informatie productief inzetten in het ontwerpproces;
- vaardigheid in het analyseren van de bouwkundige details van bestaande gebouwen;
- vaardigheid in het creatief ontwikkelen van bouwkundige details.

Eindkwalificaties van de opleiding tot architect die in dit atelier aan de orde komen

MArch	1	2	3	4	5	6	7	8	9a	9b	9c	9d	9e	9f	9g	9h	9i	9j	10	11
-------	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

1. Vervaardigt (vernieuwende) architectonische concepten en ontwerpen die aan maatschappelijke, esthetische, technische, financiële, functionele en juridische eisen voldoen.
3. Initieert, ontwikkelt, analyseert, interpreteert en/of beoordeelt een opdracht of opgave zelfstandig en vertaalt deze in een architectonisch concept of ontwerp.
4. Maakt technisch bekwaam een integraal ontwerp dat voldoet aan kaders voor kwaliteit, (bouw)voorschriften, budget, tijd en eisen van gebruikers en opdrachtgevers.
6. Werkt en studeert zelfstandig en autonoom in de beroepspraktijk en de studie, reflecteert op eigen gedrag (reflection in action) en is in staat hierin vernieuwing aan te brengen.
7. Zet zelfstandig en/of in (multidisciplinair) teamverband het ruimtelijk vormgevend vermogen in als onderzoeksinstrument, op basis van methoden van voor de ontwerppraktijk relevant onderzoek.
8. Hanteert relevante methoden van onderzoek bij het maken van architectonische projecten en integreert de resultaten hiervan in (innovatieve) oplossingsvarianten voor architectonische concepten en ontwerpen.
- 9h. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten inzicht in de problemen op het gebied van het constructief ontwerp, de constructie en de civiele bouwkunde in verband met het ontwerpen van gebouwen toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
- 9j. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten inzicht in de relatie tussen mensen en architectonische constructies en tussen architectonische constructies en hun omgeving, alsmede in de noodzaak om architectonische constructies en de ruimten daartussen af te stemmen op menselijke behoeften en maatstaven toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
10. Maakt op adequate wijze een ontwerp én plan in beeld, geschrift en woord voor anderen inzichtelijk en reflecteert hier kritisch op.

Eindkwalificaties van de opleiding tot stedenbouwkundige die in dit atelier aan de orde komen

MUrb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10a	10b	10c	10d	10e	10f	10g	10h	10i	10j	11	12	13
------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	----	----